

KRATKE VIJESTI

URUČENI UGOVORI ZA OBNOVU ZGRADA JAVNE NAMJENE VRIJEDNI 36,44 MILIJUNA EURA

U prostoru Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu 7. prosinca 2023. dodijeljeno je 30 ugovora o energetskej obnovi zgrada javne namjene. Svečanosti su nazočili Andrej Plenković, predsjednik Vlade Republike Hrvatske, Branko Bačić, potpredsjednik Vlade i ministar prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, Davor Filipović, ministar gospodarstva, Luka Balen, direktor Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, i Mirko Budiša, njegov zamjenik. Trideset ugovora ukupne vrijednosti 73,8 milijuna eura, od čega je 36,44 milijuna eura bespovratno, uručeno je za energetske obnovu bolnica, domova zdravlja, škola i ostalih javnih zgrada opće namjene. Sektor za energetske učinkovitost Fonda bio je tehnička podrška prijaviteljima, a Posredničko tijelo Fonda kontrolirat će daljnju provedbu ugovorenih projekata.

Premijer Plenković zahvalio je svima na dobro pripremljenim projektima, dodavši da je na javnome pozivu vrijednome 74 milijuna eura, od čega polovinu čine bespovratna sredstva iz Mehanizma za oporavak i otpornost, bila velika konkurencija. Također je istaknuo da su sredstva Europske unije ogromna financijska poluga za investicije vezane ne samo uz obnovu od potresa, već i uz energetske učinkovitost zgrada. "Ključna poruka: energetske obnovljene zgrade su zgrade koje više štede i više vrijede", kazao je predsjednik Vlade i dodao da je to dugoročna investicija u jedan od četiriju temeljnih smjerova Vladine politike, a to su digitalna tranzicija, demografska revitalizacija, dekarbonizacija i ulaganje u obrazovanje.

Potpredsjednik Vlade i ministar Branko Bačić predstavio je cjelokupnu alokaciju namijenjenu za energetske obnovu zgrada kako privatnoga tako i javnoga sektora. Istaknuo je kako je energetske obnova zgrada jedan od ključnih preduvjeta za ostvarenje ciljeva energetske samodostatnosti Hrvatske i smanjenja potrošnje energije koju dobivamo iz ugljikovodika, čime postižemo ciljeve očuvanja klime i smanjenja emisije stakleničkih plinova definiranih u projektima Zelena Hrvatska i Zelena Europa. U sklopu toga projekta Ministarstvo je u svibnju 2023. raspisalo javni poziv za energetske obnovu zgrada javnoga sektora te su sredstva osigurana za 32 projekta ukupne vrijednosti 74 milijuna eura.

Zbog vrlo velikoga interesa za energetske obnovu općenito, pa tako i za energetske obnovu zgrada javnoga sektora, u sklopu prijedloga dodatka Nacionalnome planu oporavka i otpornosti za postojeće se reforme planira i nastavak započetih investicija energetske obnove zgrada javnoga sektora neoštećenih u potresima. Za to je planirana dodatna alokacija u iznosu od 60,18 milijuna eura, kojom se planira sufinanciranje dodatnih uspješnih projektnih prijedloga u okviru poziva u sklopu kojeg su dodijeljeni ugovori, istaknuo je Bačić.

Davor Filipović, ministar gospodarstva i održivoga razvoja, istaknuo je kako je u sklopu Operativnoga programa Konkurentnosti i kohezija do sad već obnovljeno više od 400 zgrada javne namjene i da se taj ciklus nastavlja. Ministar Filipović rekao je da u tijeku natječaj Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost iz kojega je građanima na raspolaganju 12,5 milijuna eura za ugradnju fotonapona, a uskoro će biti objavljeni i uvjeti za 120 milijuna eura poticaja za energetske obnovu obiteljskih kuća. Najavio je i skorajnju dodjelu sredstava iz Modernizacijskoga fonda za 166 tvrtke. ■

ZAVRŠNO DOGAĐANJE HRVATSKIH VODA OBILJEŽILO USPJEŠAN ZAVRŠETAK FINANCIJSKOGA RAZDOBLJA OPKK-A 2014. – 2020.

Hrvatske vode organizirale su 22. prosinca 2023. završno događanje u povodu uspješnoga završetka financijskoga razdoblja Operativnoga programa Konkurentnosti i kohezija (OPKK) 2014. – 2020. U sklopu Operativnoga programa Konkurentnosti i kohezija Hrvatske vode imale su ključnu ulogu kao posredničko tijelo razine 2 za specifični cilj 5b1 (Jačanje sustava upravljanja katastrofama) te za specifične ciljeve 6ii1 (Unaprjeđenje javnog vodoopskrbnog sustava u svrhu osiguranja kvalitete i sigurnosti usluga opskrbe pitkom vodom) i 6ii2 (Razvoj sustava prikupljanja i obrade otpadnih voda s ciljem doprinosa poboljšanju stanja voda). Ta im je uloga omogućila ispunjenje zahtjeva pravne stečevine Europske unije u području okoliša te zadovoljavanje potreba država članica za ulaganjem u sklopu Prioritetne osi 5 (Klimatske promjene i upravljanje rizicima) i Prioritetne osi 6 (Zaštita okoliša i održivost resursa). Tijekom završnoga događanja istaknuto je kako su Hrvatske vode kroz rad svojih službi aktivno sudjelovale u pregledu i odabiru vodnokomunalnih projekata te projekata smanjenja rizika od katastrofa. Mr. sc. Zoran Đuroković, generalni direktor Hrvatskih voda, izrazio je uvjerenje da su ostvarena postignuća odraz predanosti europskim ciljevima te potvrda važnosti zajedničkoga rada na stvaranju održive budućnosti. Zahvalio je svim partnerima na suradnji i izrazio radost zbog budućih izazova i projekata koji će dodatno unaprijediti vodne resurse i okoliš. Istodobno je istaknuo svijest o preostalom poslu kako bi se očuvao postignuti napredak i omogućila dugoročna održivost.

KRATKE VIJESTI

Elizabeta Kos, ravnateljica Uprave vodnoga gospodarstva i zaštite mora pri Ministarstvu gospodarstva i održivoga razvoja Republike Hrvatske, istaknula je kako je uspjeh vidljiv u svim projektima u kojima su sudjelovali. Spomenka Đurić, državna tajnica u Ministarstvu regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, istaknula je da su ciljevi tih projekata poboljšanje kvalitete života građana Republike Hrvatske, očuvanje okoliša te zaštita ljudi i imovine.

Važnost fondova za ostvarenje postavljenih ciljeva najbolje ilustriraju brojke i rezultati svih uspješno provedenih projekata. U sklopu Prioritetne osi 5 *Hrvatskim vodama* dodijeljena je alokacija od 178.735.481 euro unutar koje je odobreno 13 projekata te je ukupno realizirano 83 posto alokacije (147 milijuna eura). U sklopu Prioritetne osi 6 *Hrvatskim vodama* dodijeljena je alokacija od 949.340.216 eura, unutar koje je odobreno 60 projekata te je ukupno realizirano 110 posto alokacije (1,05 milijardi eura). Projekti iz nadležnosti *Hrvatskih voda* za Operativni program Konkurentnost i kohezija 2014. – 2020. te projekti smanjenja rizika od katastrofa, koji objedinjuju projekte Ministarstva unutarnjih poslova i *Hrvatskih voda*, konkretan su doprinos postizanju europskih ciljeva u području zaštite okoliša i sigurnosti građana. ■

ZAVRŠNA KONFERENCIJA PROJEKTA "MODERNIZACIJA LIJEVOOBALNIH SAVSKIH NASIPA OD RAČINOVACA DO NOVE GRADIŠKE"

Završna konferencija projekta "Modernizacija lijevoobalnih savskih nasipa od Račinovaca do Nove Gradiške" održana je 19. prosinca 2023., a prisustvovali su Zoran Đuroković, generalni direktor *Hrvatskih voda*, Davor Vukmirić, zamjenik generalnoga direktora *Hrvatskih voda*, Valentin Dujmović, zamjenik generalnoga

direktora *Hrvatskih voda*, Domagoj Mikuš, državni tajnik u Ministarstvu regionalnoga razvoja i fondova EU, Karmen Cerar, načelnica Sektora u Upravi za programe i projekte EU, europske i međunarodne poslove Ministarstva gospodarstva i održivoga razvoja, Mario Šiljeg, ravnatelj Instituta za vode *Josip Juraj Strossmayer*, predstavnici Ministarstva obrane, predstavnici Hrvatske vatrogasne zajednice, projektanti, predstavnici izvođača, nadzorni inženjeri te ostali projektni partneri. *Hrvatske vode* su u 2015. pokrenule pripremu za projekt "Modernizacija lijevoobalnih savskih nasipa od Račinovaca do Nove Gradiške" na cijeloj relaciji od granice s Republikom Srbijom (u projektu nazvane Račinovaca) do Nove Gradiške, kako bi se postigla ujednačena razina sigurnosti nasipa zbog hidrauličkoga sloma temeljnoga tla te kako bi se omogućili odgovarajući pristup nasipu radi provedbe mjera obrane od poplava i preventivno učinkovitije održavanje nasipa.

Provedbom projekta smanjeni su i rizici od poplava na površini većoj od 220 ha, čime je omogućena kvalitetna provedba aktivnih mjera obrane od poplava te je osigurana ujednačena razina sigurnosti nasipa kako ne bi došlo do hidrauličkoga sloma temeljnoga tla. U cilju funkcionalne i operativne provedbe projekta radovi su bili podijeljeni u 16 skupina. Projekt je obuhvatio prostor Vukovarsko-srijemske i Brodsko-posavske županije te konačna duljina moderniziranoga nasipa iznosi 170,4 km.

Generalni direktor *Hrvatskih voda* Zoran Đuroković istaknuo je da je to samo početak ulaganja u različite projekte čija je svrha povećanje razine sigurnosti građana, bez obzira na to radi li se o međunarodnoj suradnji ili o projektu unutar Republike Hrvatske. Istaknuo je znatan napredak te pozornost posvećenu praćenju klimatskih promjena. Upozorio je na izazove koje donose klimatske promjene

te istaknuo potrebu za pripremom za sve izraženije i učestalije ekstreme. Na kraju čestitao je na dobro obavljenome poslu svima uključenima u provedbu projekta. Sanda Kolarić-Buconjić, voditeljica Jedinice za pripremu i provedbu EU projekata zaštite od štetnog djelovanja voda, prezentirala je rezultate projekta te prisutnima približila njegovu kompleksnost i zahtjevnost njegove provedbe. Zahvalila je svim uključenim akterima na predanome radu u posljednjih šest godina.

Ukupno prihvatljivi troškovi projekta (vrijednost ugovora) iznose 49.073.465,41 euro, ukupna EU-ova bespovratna sredstva (85 posto) 41.712.445,60 eura, a sredstva *Hrvatskih voda* (15 posto) 7.361.019,81 euro. Projekt se provodio od 1. siječnja 2014. do 31. prosinca 2023. ■

ZAVRŠNA KONFERENCIJA PROJEKTA "JAČANJE KAPACITETA HGSS-A – SIGURNA.HR"

U Zagrebu je 19. prosinca 2023. održana završna konferencija projekta "Jačanje kapaciteta HGSS-a – Sigurna.HR". Na konferenciji je istaknuta važnost projekta Sigurna.HR za razvoj Hrvatske gorske službe spašavanja (HGSS) kako bi kao temeljna operativna snaga sustava civilne zaštite bio još spremniji odgovoriti u slučaju velikih nesreća i katastrofa. Prisutnima su se obratili pročelnik HGSS-a Josip Brožičević, generalni direktor *Hrvatskih voda* Zoran Đuroković i načelnica Sektora za projekte iz područja vodnoga gospodarstva pri Ministarstvu gospodarstva i održivoga razvoja Karmen Cerar, koji su izrazili svoje zadovoljstvo svime učinjenim kroz navedeni projekt. Voditeljica projekta prezentirala je rezultate projekta u kojemu je financijska realizacija sredstava gotovo stopostotna. Ujedno je najavljen novi strateški projekt HGSS-a iz programa za konkurentnost

KRATKE VIJESTI

i koheziju za sljedeće programsko razdoblje. U sklopu konferencije bila je organizirana i panel-rasprava "Pogled u strategiju prevencije, pripravnosti i odgovora na ugroze".

Ravnateljstvo civilne zaštite izradilo je Strategiju upravljanja rizicima od katastrofa do 2030. godine. Uzimajući u obzir sve učestalije i intenzivnije katastrofe u svijetu i u Republici Hrvatskoj, koje su primarno rezultat klimatskih promjena, nameće se potreba daljnjega povećanja razine spremnosti Republike Hrvatske da na učinkovitiji način reagira na te događaje te da planira mjere za sprječavanje i ublažavanje katastrofa, među ostalim, unaprjeđenjem zakonodavnih okvira za smanjenje rizika. Zato je učinkovito upravljanje rizikom od katastrofa, u cilju sprječavanja nastanka novih rizika od katastrofa ili smanjenja postojećih, ključno za Republiku Hrvatsku kako bi se dodatno podignula razina otpornosti i sigurnosti društva, uključujući otpornost kritične infrastrukture od nacionalne važnosti, te potaknuo daljnji razvoj sigurnog i stabilnog okružja kao preduvjeta za kvalitetan život, privlačenje investicija i održivi gospodarski rast.

Znatnu ulogu u jačanju svijesti društva o važnosti smanjenja rizika od katastrofa ima Hrvatska platforma za smanjenje rizika od katastrofa kojom upravlja Ministarstvo unutarnjih poslova kao tijelo državne uprave nadležno za poslove civilne zaštite. Platforma povezuje političku, operativnu i znanstvenu razinu s glavnim ciljem prijenosa znanja, davanja rješenja, ali i izrade raznih planskih dokumenata i njihove implementacije u cilju smanjenja rizika od katastrofa, istaknuo je Dražen Štajduhar, načelnik Sektora za smanjenje rizika od katastrofa pri Ravnateljstvu civilne zaštite. Generalni direktor *Hrvatskih voda* mr. sc. Zoran Đuroković istaknuo je važnost partnerstva i suradnje s HGSS-om, posebno u kriznim si-

tuacijama. Kroz zajedničke aktivnosti ta suradnja pomaže u sprječavanju ili ublažavanju posljedica prirodnih nepogoda koje postaju sve učestalije. Suradnja se posebno intenzivira u slučajevima poplava, ali i drugih nepogoda poput nedavnih potresa. Đuroković je izrazio uvjerenje da će taj projekt znatno olakšati rad na terenu i unaprijediti sustav upravljanja u slučaju katastrofa. Istaknuo je važnost jačanja sigurnosnih mehanizama, obuke i opreme, ističući da kvalitetna podrška HGSS-a olakšava rad *Hrvatskim vodama* u zaštiti ljudi i imovine. ■

U TIJEKU RADOVI NA OBNOVI ŽELJEZNIČKE PRUGE ZABOK – KRAPINA

U tijeku su intenzivni radovi na obnovi željezničke pruge na dionici Zabok – Krapina dužoj 16 kilometara. Radovi vrijedni 13,5 milijuna eura (+ PDV), koji se financiraju iz državnoga proračuna Republike Hrvatske, obuhvaćaju kompletnu zamjenu dotrajalih tračnica i pragova, ugradnju novih pružnih oznaka i prateće radove na elektroinstalacijama, a na 22 željezniko-cestovna prijelaza bit će zamijenjena nova kolnička konstrukcija preko pruge. Postrojenje za izmjenu gornjega pružnog ustroja u dva je tjedna zamijenilo stare pragove i tračnice novima duž cijele dionice. Trenutačno putnike tom dionicom prevoze zamjenski autobusi, a po završetku radova ponovno će voziti 27 putničkih vlakova na dan. Brzina će iznositi 80 km/h, što je dvostruko više nego prije kada je iznosila 40 km/h, pa će i putovanje biti dvostruko kraće, odnosno brzi vlak između Zaboka i Krapine vozit će oko 15 minuta odnosno 20 minuta uz zaustavljanja. Ta lokalna pruga jednako je važna kao međunarodni koridor jer povezuje stanovnike Zagorja s glavnim gradom. Rok za završetak svih radova jest svibanj 2024. kada bi želje-

znički promet ponovno trebao biti uspostavljen.

HŽ Infrastruktura je u srpnju 2023. s tvrtkom *Swietelsky* sklopila ugovor za izvođenje radova. Pripremni radovi započeli su u listopadu, a postrojenje za zamjenu pragova i tračnica započelo je s radom početkom prosinca. "Postavljamo nove pragove, tračnice i tucanik. Ovaj stroj koji mijenja kolosiječnu rešetku (u isto vrijeme miče stari i postavlja novi materijal) obradi 300 metara pruge na sat, što je relativno brzo. Ovo je najkompliciraniji i najskuplji dio posla, nakon kojeg slijedi zamjena kamena tucanika. Sam stroj dugačak je 700 metara i radi bez zaustavljanja", opisao je Zvonko Dundović proces rada na zamjeni pruge.

U posljednjih deset godina u Krapinsko-zagorskoj županiji je u željezničku infrastrukturu uloženo 38 milijuna eura, od čega su 24 milijuna eura iz EU-ovih fondova (dodatnih 85 milijuna eura uloženo je u modernizaciju i elektrifikaciju pruge Zaprešić – Zabok koja dijelom prolazi kroz Krapinsko-zagorsku županiju, a dijelom kroz Zagrebačku županiju). U idućih pet godina HŽ Infrastruktura u Krapinsko-zagorsku županiju planira uložiti još 25 milijuna eura. ■

NOVI LUKOBRAN I DOGRADNJA LUKE SALI

Nakon dvije godine završena je dogradnja luke Sali koja će s novim lukobranom dugim 116 metara te s 149,44 metra novosagrađene privezne obale pridonijeti sigurnosti pomorskog prometa i omogućiti uslugu prijevoza tijekom cijele godine te bolju povezanost Dugog otoka s kopnom, izvijestili su iz Županijske lučke uprave Zadar. Rezultat je to velikoga projekta Županijske lučke uprave Zadar čija ukupna vrijednost iznosi 12,018.642,20 eura, od čega se 85 posto sufinancira iz Kohezijskoga fonda Europske unije u

KRATKE VIJESTI

sklopu Operativnog programa Konkurentnost i kohezija 2014. – 2020., dok 15 posto sufinancira Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture.

Ideja o provedbi toga projekta pojavila se već prije petnaestak godina kada je Općinsko vijeće donijelo Urbanistički plan uređenja dijela luke Sali. Zbog nedostatka sredstava projekt je dugo stajao u arhivi, dok ga 2017. bivši načelnik dr. Ivo Basioli nije prezentirao Škiboli prilikom slučajnoga susreta u luci. Istaknuo je kako su imali veliku podršku lokalne samouprave koja je na čelu s načelnikom Zoranom Morovićem u rekordnome roku od tri mjeseca izmijenila UPU, čime su stvoreni uvjeti za uspješnu provedbu projekta i povlačenje sredstava iz EU-ovih fondova. Radovi su se izvodili tijekom proteklih dviju turističkih sezona te su uspjeli pomiriti interese turizma i lokalnoga stanovništva uspostavljanjem koridora sigurne plovidbe. Sigurnost je cijelo vrijeme bila na visokoj razini, čemu je svojim znanjem i iskustvom doprinio kapetan ispostave Lučke kapetanije Zadar Ivo Švorinić. Uz takvu podršku uspješno su stigli do kraja radova i na korak do izdavanja uporabne dozvole. Škibola je zahvalio Vladi, ministarstvima i osnivaču, Zadarskoj županiji, te svojem timu kao i Saljanima na podršci, razumijevanju i strpljenju koje su pokazali za izvođenja radova.

Privezna obala izgrađena je na 72 pilota, dok temelj lukobrana čini 26 pilota i 24 stupa. Kako bi približila kompleksnost radova, pomoćnica ravnateljica Županijske lučke uprave Zadar Branka Batur usporila je zahvat s gradnjom nebodera, ali ispod mora, i to s temeljima na dubini od 30 metara. Prilikom gradnje privezne obale i lukobrana ugrađeno je 915 000 kilograma armature i 6000 kubika betona kao da se gradi 50-katni neboder tlocrtno površine stotinu kvadrata. Zahvalila je tvrtki *Obali* i projektantu Josipu Zekanu te izvođačima radova, zajednici ponuditelja

Adriaing i *Kali gradnja*, jer dosad takvo što nikad nije napravljeno. Batur je izrazila ponos tim projektom na završnoj konferenciji projekta koja je održana 27. prosinca 2023. u prostorijama Općine Sali. Prema riječima načelnika Općine Sali Zorana Morovića, ta je investicija od životne važnosti za otočane. Lukobran jamči sigurnost saljskome portu, a samim time i povezanost Općine Sali s cijelim svijetom. U turističkoj sezoni broj stanovnika poveća se s dvije na 15 tisuća. Sali su morska vrata ne samo Kornata i Telašćice, nego cijele zadarske regije. Gradnjom nove operativne obale i lukobrana te uređenjem zaobalne površine iza novosagrađene obale povećana je dimenzija luke te su stvoreni preduvjeti za sigurnije prometovanje i pristajanje brodova. Od 2017. do danas kroz Županijsku lučku upravu Zadar u lučku infrastrukturu uloženo je više od 30 milijuna eura. Na nacionalnoj razini taj se iznos penje na više od 300 milijuna eura. Dogradnja luke Sali drugi je najskuplji među ukupno 28 projekata unaprjeđenja lučke infrastrukture u Hrvatskoj sufinanciranih sredstvima Europske unije. ▀

ZAVRŠENA PRVA FAZA PROJEKTA "OBNOVA TOPLINARSTVA GRADA RIJEKE" I MODERNIZACIJE JAVNE RASVJETE U RIJEKI

Cilj projekta "Obnova toplinarstva grada Rijeke", čija je prva faza završena krajem prosinca 2023., jest povećanje energetske učinkovitosti toplinskoga sustava i pouzdanosti opskrbe toplinskom energijom na području grada Rijeke. *Energo d.o.o.* vodi i upravlja sustavom toplinske energije smještenim unutar administrativnih granica Grada Rijeke, a koji opskrbljuje gotovo 10 000 korisnika. Projekt obuhvaća obnovu postojeće toplovodne mreže u duljini od 7,9 km, izgradnju 2,5 km novih spojnih toplovoda, moderniza-

ciju i povezivanje triju toplana u sustav Istok, triju toplana u sustav Zapad te rekonstrukciju toplane Srdoči. Prije obnove sustav je obuhvaćao 11 toplana, tri kotlovnice i 16 km distributivne mreže. Po završetku projekta sustav toplinske energije sastojat će se od sustava Istok (povezane tri toplane) i sustava Zapad (povezane tri toplane), pet toplana s distributivnom mrežom te četiriju kotlovnica, a duljina distributivne mreže iznosit će gotovo 18 km.

Obnova sustava toplana podrazumijevala je ugradnju kogeneracijskih uređaja za istodobnu proizvodnju toplinske i električne energije, velikih spremnika toplinske energije te solarnih kolektora za proizvodnju toplinske energije iz obnovljivih izvora. Vrijednost projekta "Obnova toplinarstva grada Rijeke" iznosi 14,9 milijuna eura, a sufinancirala ga je Europska unija iz Europskog fonda za regionalni razvoj, Operativnog programa Konkurentnost i kohezija 2014. – 2020. iznosom od 11,1 milijun eura. Prihvatljivi troškovi projekta iznose približno 14,1 milijun eura.

O završenoj prvoj fazi projekta govorili su riječki gradonačelnik Marko Filipović i direktor *Energa* Marko Križanec, projekt obnove toplinarstva detaljnije je predstavio direktor Sektora toplinske energije u *Energu* Vatroslav Jukić, dok je direktorica Sektora javne rasvjete u *Energu* Ksenija Mišetić Dobrota govorila o modernizaciji sustava javne rasvjete grada Rijeke. Gradonačelnik Filipović istaknuo je da taj projekt ne samo da unapređuje sustav toplinarstva na području Rijeke, već je njegov cilj i postizanje učinkovitijega korištenja energije, što je prepoznato kao ključno pitanje u Europskoj uniji.

Direktor Križanec istaknuo je da *Energo* prati smjernice politike Europske unije, ističući važnost zelenih tranzicija i smanjenje opsega upotrebe fosilnih goriva koliko je god to moguće. Završetak prve faze toga zahtjevnog i modernog pro-

KRATKE VIJESTI

jekta, prema njegovim riječima, omogućit će tvrtki daljnje apliciranje na projekte sufinancirane sredstvima iz EU-ovih fondova. Križanec je istaknuo da su u središtu uvijek krajnji korisnici usluga. Projektom će biti omogućen 24-satni rad svih toplana u sustavu, tijekom cijele godine. Po njegovu završetku 95 posto riječke toplovodne mreže bit će novo ili obnovljeno. Bit će omogućena istodobna proizvodnja toplinske i električne energije uz smanjenje emisije ugljikova dioksida i uklanjanje sumporova dioksida iz proizvodnje, a u skladu s EU-ovom direktivom za energetske učinkovitost. Isporuka toplinske energije korisnicima bit će sigurnija i pouzdanija. Obnovljeni sustavi bit će spremni za prihvaćanje svih modernih tehnoloških rješenja poput dizalica topline, otpadne topline industrije, biometana, vodika, pirolitičkoga plina i solarne energije te će biti ostvareni svi preduvjeti za daljnju prijavu na europske fondove koji potiču obnovljive izvore topline i modernizaciju daljinskoga grijanja. Provedba projekta počela je u 2021., a preostali zahvati rekonstrukcije toplovoda izvodit će se do kraja 2024.

U sklopu projekta modernizacije sustava javne rasvjete na području Rijeke u tijeku je zamjena više od 13 500 svjetiljki novim i učinkovitijim LED svjetiljkama. Riječ je o zamjeni čak 85 posto svjetiljki u sustavu javne rasvjete grada Rijeke koji čini ukupno 16 000 svjetiljki. Taj je projekt započet sredinom ove godine.

Radi se o projektu Grada Rijeke te su sredstva za njegovu provedbu osigurana u gradskome proračunu, dok samu zamjenu svjetiljki na temelju javnoga natječaja provodi *Energo*. Projekt će se provoditi u sljedećih nekoliko godina, a u tijeku je njegova prva faza kojom je obuhvaćena zamjena oko 1200 rasvjetnih tijela na području grada. Do sada su izvedeni radovi na zamjeni oko 850 rasvjetnih ti-

jela na području 22 mjesna odbora, a do kraja ove godine bit će zamijenjeno i preostalih 350 svjetiljki. Za provedbu prve faze u gradskome proračunu osigurano je 663.620 eura. Procjenjuje se da će se nakon modernizacije potrošnja električne energije u sustavu javne rasvjete smanjiti za više od 60 posto. ■

ODRŽANA KONFERENCIJA "ZELENA BUDUĆNOST GRADA 2.0"

Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine organiziralo je 12. prosinca 2023. konferenciju "Zelena budućnost grada 2.0". Cilj konferencije bio je prikazati dosadašnje rezultate u razvoju sustava zelene infrastrukture i kružnoga gospodarenja prostorom i zgradama te daljnje mogućnosti i smjereve u kojima će se razvijati prilike i mogućnosti financiranja projekata zelene urbane obnove.

Konferencija je okupila više od 200 sudionika iz šire stručne i znanstvene zajednice te predstavnika općina i gradova, a na konferenciji su sudjelovali potpredsjednik Vlade RH i ministar prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine Branko Bačić, predstojnik Ureda predsjednika Vlade RH Zvonimir Frka Petešić, direktor Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost Luka Balen te mnogi drugi visoki uzvanici iz područja zelenih politika i održivoga razvoja.

Potpredsjednik Vlade RH i ministar Branko Bačić otvorio je konferenciju i pozdravio njezino novo izdanje, na kojoj su, među ostalim, predstavljene mogućnosti za sufinanciranje projekata EU-ovim sredstvima. Istaknuo je da je Hrvatska za projekte zelene infrastrukture u urbanim područjima i kružno gospodarenje prostorom i zgradama osigurala 135 milijuna eura do 2027. Sredstva su osigurana iz Nacionalnog plana oporavka i otpornosti 2021. – 2026. te Operativ-

nog programa Konkurentnost i kohezija 2021. – 2027.

Ta konferencija nastavak je aktivnosti Ministarstva u sklopu projekta dekarbonizacije Hrvatske kako bi se smanjila potrošnja ugljikovodika. Prva mjera za zeleniju Hrvatsku jest prelazak na korištenje što više obnovljivih izvora energije, a druga mjera podrazumijeva smanjenje potrošnje energije povećanjem energetske učinkovitosti. Ministar Bačić istaknuo je da su kućanstva najveći potrošači energije (oko 50 posto) i zato se provode brojni projekti poput energetske obnove zgrada kako bi se smanjila potrošnja energije. Sve je to u cilju manjega opsega uvoza energenata i prelaska na obnovljive izvore energije. Bačić je rekao da Hrvatska dobro stoji na razini EU-a. Osim dekarbonizacije, preostaju dva "D", i to demografska revitalizacija, u sklopu koje će uskoro biti predstavljen prvi nacionalni plan stambene politike u povijesti Republike Hrvatske, te digitalizacija u sklopu koje se analogni prostorni planovi transformiraju u digitalne jer je prostor resurs.

Na konferenciji su također bile predstavljene brojne mogućnosti sufinanciranja projekata EU-ovim sredstvima, i to iz Nacionalnog plana oporavka i otpornosti te Operativnog programa Konkurentnost i kohezija, te iz mehanizama Europske banke za obnovu i razvoj. Prikazane su i mogućnosti izrade strategija zelene urbane obnove te drugih stručnih podloga poput metodologije planiranja i priručnika za implementaciju. Predstavljene su i Registar zelene infrastrukture, novi modul koji se trenutačno uspostavlja u Informacijskome sustavu prostornog uređenja (ISPU), te Priručnik za implementaciju strategija zelene urbane obnove izrađen u suradnji Ministarstva i Europske banke za obnovu i razvoj.

Do sada je sufinancirano 19 strategija zelene urbane obnove, od čega se 17 od-

KRATKE VIJESTI

nosi na potresom pogođena područja. Na konferenciji je ujedno bila predstavljena Strategija zelene urbane obnove Grada Petrinje, dok će ostale strategije s rezervne liste biti sufinancirane preko plana RePowerEU povećanjem alokacije. ■

FOND ZA ZAŠTITU OKOLIŠA OBJAVIO UVJETE ZA SUFINANCIRANJE ENERGETSKE OBNOVE OBITELJSKIH KUĆA U 2024.

Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost na svojim mrežnim stranicama 29. prosinca 2023. objavio uvjete i kriterije za sufinanciranje energetske obnove obiteljskih kuća. Građanima će tako u 2024. na raspolaganju biti čak 120 milijuna eura, što je do sada najveći iznos koji je država izdvojila za te projekte. Prijaviti se mogu vlasnici i suvlasnici čije kuće imaju površinu do 600 m² ili do tri stambene jedinice te više od 50 posto površine namijenjene stanovanju. Prijavitelji u toj kući moraju imati prebivalište, uredno vlasništvo i dokaz da je objekt u cijelosti legalan. Ako je kuća oštećena u potresu, moguće je dobiti 80 posto prihvatljivih troškova investicije, dok građani čije kuće nisu oštećene potresom mogu računati na 60-postotno sufinanciranje. Ovisno o postotnom učešću i mjerama koje će biti primijenjene prilikom energetske obnove, maksimalan iznos poticaja iznositi će 62.120,00 eura po prijavi.

U Fondu kažu kako su se pri određivanju visine poticaja rukovodili aktualnim tržišnim cijenama građevnoga materijala, usluga i opreme potrebne za sustave korištenja obnovljivih izvora energije, a sve s namjerom da energetska obnova građanima bude financijski što prihvatljivija. Vlasnici obiteljskih kuća bespovratna sredstva mogu dobiti za mjere povećanja toplinske zaštite ovojnice koja uključuje

bolju toplinsku izolaciju vanjskih zidova i korova te zamjenu vanjske stolarije. Uz to sredstva se mogu dobiti za ugradnju dizalica topline, sunčanih toplinskih kolektora te kotlova na pelete. Što se tiče ugradnje fotonaponskih elektrana za proizvodnju električne energije za vlastitu potrošnju, njih će Fond, kao i u ranijim javnim pozivima, sufinancirati s 50 posto sredstava. Građanima koji odluče ugraditi solarnu elektranu, a imaju ili namjeravaju kupiti električno vozilo, sigurno će biti zanimljiva i mogućnost dobivanja sredstva za kućnu punionicu.

Obiteljske kuće čija će se energetska obnova poticati, osim u slučaju kada se traži samo sufinanciranje fotonaponske elektrane, moraju biti energetski certificirane. Ako se provodi cjelovita energetska obnova ili se povećava toplinska izolacija vanjske ovojnice, kuća mora biti energetskoga razreda D ili lošijega u kontinentalnoj Hrvatskoj odnosno C ili lošijega u primorskoj Hrvatskoj. U slučaju da se ugrađuju sustavi grijanja/hlađenja i pripreme potrošne tople vode korištenjem obnovljivih izvora energije, energetski razred obiteljske kuće mora biti C ili bolji u kontinentalnoj Hrvatskoj odnosno B ili bolji u primorskoj Hrvatskoj.

Podnošenje prijave započet će s danom objave javnoga poziva za energetske obnovu obiteljskih kuća, a najkasnije krajem veljače 2024. Građani će svoje prijave podnositi elektronički, koristeći NIAS sustav, a poveznica na elektroničku uslugu kao i upute za korisnike sa svim pripadajućim prijavnim obrascima bit će dostupni u sklopu dokumentacije poziva. Prihvatljiv trošak je i angažiranje stručno-tehničke pomoći radi pripreme cijeloga projekta, a prijaviteljima je dana i mogućnost da opunomoće drugu osobu koja prijavu može obaviti umjesto njih.

U želji da građanima što bolje približi uvjete javnoga poziva i ponudi odgovore na

sva njihova pitanja, Fond će održati informativno-edukativne radionice, a sve prezentacije i materijale objaviti na svojoj mrežnoj stranici.

Cilj toga programa koji Fond provodi u suradnji s Ministarstvom prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine te Ministarstvom gospodarstva i održivosti jest dodatno potaknuti primjenu mjera energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije u obiteljskim kućama. Na taj će se način osim štetnih emisija smanjiti količina energije potrebne za zagrijavanje i hlađenje prostora, osigurati financijske uštede te povećati razina udobnosti i kvaliteta boravka u obiteljskim kućama. ■

NAJAVA KONFERENCIJE "ODRŽIVO FINANCIRANJE I PROVEDBA PROJEKATA ENERGETSKE UČINKOVITOSTI"

Hrvatski savjet za zelenu gradnju priprema konferenciju "Održivo financiranje i provedba projekata energetske učinkovitosti" koja će se održati u svibnju 2024. u Zagrebu. Glavne teme konferencije jesu mogućnosti financiranja zelene tranzicije u višestambenim zgradama, modeli "pametnoga financiranja" te privatno i javno ulaganje. Također, bit će riječi o pronalasku rješenja za izazove u financiranju mjera energetske učinkovitosti u industriji i poslovnome sektoru te o korištenju inicijative Novog europskog Bauhausa, uključivanju maloga i srednjega poduzetništva, pametnome ulaganju u održivu gradnju kroz dijalog *stakeholdera*, ESCO modelu za višestambene zgrade, "zelenim kreditima" te kombiniranju privatnoga ulaganja i ESI fondova. Više informacija i prijavnica za sudjelovanje bit će uskoro dostupni na mrežnoj stranici Hrvatskoga savjeta za zelenu gradnju.